

schreed mij tegemoet en wij gingen naar zijn *kraton*. De vlag werd geheesen en het Wilhelmus werd erbij gezongen.'¹ Op het benoorden Madoera liggende eiland Bawean evenwel had Dobbenga andere eerste indrukken opgedaan: 'Alles was daar rood-wit.'² Ook op Bali was er sprake van verzet³ – het Nederlandse gezag, door een *Nica*-detachement uitgeoefend, ging er steunen op twee Knil-bataljons. Zo ook in Pontianak (West-Borneo). Van hier hadden de Japanners zich naar Brits-Borneo teruggetrokken en het gevolg was dat het Australische detachement dat er in de tweede helft van oktober '45 arriveerde, maar twee dagen aan land bleef – nadien ging een met de (uit Europa gearriveerde) mijnenlegger 'Willem van der Zaan' aangevoerde Knil-compagnie er de gezagdragers van de *Nica* beschermen; dezen vonden steun bij de Chinezen en de Dajaks maar onder de overige Indonesiërs bleek de Republiek vele aanhangers te hebben.

Niet anders was de situatie op delen van Celebes.

In de Minahassa ging begin oktober '45 een Australische compagnie en twee weken later een compagnie van het Knil aan land – een deel van laatstbedoelde compagnie kwam begin '46 in opstand.⁴

In Makassar (Zuid-Celebes) tolereerden de Australiërs aanvankelijk de Republikeinse agitatie en toen de Australische commandant enige tijd later steun ging verlenen aan de *Nica*, bleven communisten onder de Australische militairen op allerlei wijzen hulp bieden aan de Republikeinen – zij speelden hun o.m. wapens in handen. Ook in het binnenland

¹ Getuige S. Dobbenga, *Eng.*, dl. VIII c, p. 1009. ² A.v., p. 1008. ³ Er lagen daar ca. vierduizend Japanse militairen. Toen de 'Crijnssen' er eind oktober arriveerde, wapperde overal de rood-witte vlag. Slechts door de Japanse commandant aan zware mishandelingen bloot te stellen wist Dobbenga te bereiken dat deze opdracht gaf te verhinderen dat zijn troepen hun wapens aan de Balinezen afstonden – Dobbenga liet dat controleren 'en zoals ik het altijd met de Japanners heb meegemaakt, tot op de spijker en de schoen was alles er.' Enkele dagen later werd een deel van de Japanners door Balinezen overvallen en met de toen buitgemaakte wapens gingen groepen aan boord van prauwen die op de 'Crijnssen' afvoeren. 'Ik heb er even de wapens op gezet', aldus Dobbenga, 'en toen waren ze wel heel gauw weg . . . Het was een kwestie van even intimideren.' (a.v., p. 1009). Uiteraard betekende dit niet dat op het eiland sprake was van een effectief herstel van het Nederlandse gezag. ⁴ Dat deel schaarde zich in februari '46 aan de zijde van de Republiek. Voordat generaal Spoor met een andere eenheid van het Knil en met een aantal oorlogsvrijwilligers in maart aankwam, was de rebellie door het resterende deel van de compagnie al bedwongen. Samen met de directeur van het departement van binnenlands bestuur, dr. W. Hoven, wist Spoor de onrust geheel te bezweren. Nadien verklaarden de inheemse volkshoofden zich bereid met Nederland samen te werken.